

MIRELLA MÄKILÄ

**ÄKKILÄHTÖJÄ
TAMPEREELLA**

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Omistettu jälleen kerran Aarolle

Copyright © Mirella Mäkilä ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-50435-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

”Haluaisin ajatella Korfun olevan jumalten puutarha.”

– Gerald Durrell

Sisunaisia

Kuului matala murahdus. Sitten jytinä kiihtyi ja kohosi, vinkui. Ääni taukosi, vain alkaakseen pian uudelleen. Työnsin korvatulppia syvemmälle ja tuijotin herkeämättä näyttöäni. Erittäin itsepintainen poran ääni tuntui porautuvan suoraan pääni sisälle. Keskittymiskykyäni todella koeteltiin, eikä se kovin hyvä ollut alun alkaenkaan. Etätöihin jääminen oli ollut surkea idea. Olin illalla pedissä vaalinut ajatusta siitä, että voisin nousta suoraan sängystä tietokoneelle, eikä työmatkaankaan hupenisi kolmea varttia suuntaansa.

Kun vihlova poran ääni vavisutti jälleen taloa, nappasin tuskastuneena koneen, neuletakin, aurinkolasit ja edesmenneen setäni Kalevin vanhan lippiksen. Tömistelin kapeat ja sileiksi kuluneet puuportaat vintiltä alakertaan ja siitä suoraan paritalon pihamaallem. Vilpoinen tuulenvire tervehti minua kantaessani konetani pihan poikki. Keskelle pihaa, naapurin Titan leikkimökki-kanalan edustalle oli tuotu pari päivää sitten siirtolava. Kalevin kahdeksankymmentälukua huokuvan keittiön purkutytöt oli-

vat nyt täydessä vauhdissa. Jos sivuutti siirtolavan ja koko rän-
sistyneen talon olemassaolon, syyskuinen pihamaa kuopsutta-
vine kanoineen näytti melko pittoreskilta. Mutta äänimaisema
ei ollut ulkona paljonkaan parempi kuin vinttihuoneessani.
Kannoin muovisen puutarhatuolin ja -pöydän mahdollisim-
man kauas talonrötisköstä. Istahdin pienen, kulahtaneen pöy-
dän ääreen ja käänsin selkäni niin siirtolavalle, kanahäkille kuin
talollekin. Oli parempi tuijotella tuuheaa omenapuuta ja pensas-
aitaa. Päivän agendalla oli onneksi vain yksi etäkokous, muun
ajan saatoin nakuttaa markkinointitekstejä omin päin.

Juuri kun olin paneutunut työhön, etuovi aukesi ja poran ääni
kantautui pihamaalle aiempaakin raastavampana.

– Katos Roosa, sä ootkin kotona! Luulin, että sä olit mennyt
jo aikaisin töihin, huudahti Titta, naapurin topakka sinkku-
leidi. Käännähdin koneeni ääreltä. Titta rahtasi sylissään puoli-
lahoa keittiökaapin runkoa ja rojautti sen lavalle. Sitten hän
puisteli työrukkasiaan pölystä.

– Joo, huikkasin ja raotin toistakin korvatulppaa, – aattelin
tehdä tänään etätyöpäivän kun on sitä välimatkaa Ruskoon
kuitenkin.

– Eikö sua haittaa tää meteli? sanoi Titta ja heilautti pää-
tään kohti taloa.

– No vähän, mutta tulin tänne pihan perälle, jos täällä olis
vähän hiljaisempaa.

– Manu alkoi just purkaa keittiön yläkaappeja. Voithan sää
mennä tonne munkin puolelle, mutta en tiedä onko siellä
yhtään sen parempi, tarjosi Titta avuliaasti ja osoitteli omaa
puoliskoaan tummansinisestä, rapistuneesta paritalosta.

– Ei ei, tämä on ihan ok, vakuuttelin.

Hetken järjesteltyään siirtolavan roippeita Titta häipyi takaisin sisään.

Edelliskeväänä olin luullut perineeni tämän vanhan ja virttyneen paritalonpuolikkaan sedältäni Kalevilta, mutta toisin oli käynyt. Testamentti oli selväsanaisesti määrännyt talon jäävän setäni rakkaalle ottopojalle, seinänaapurissa asuneelle nuorelle Manulle. Olin sentään saanut jäädä loppuvuodeksi majailemaan yläkerran pikkuasuntoon ilmaiseksi, kiitos avokätisen bonusserkkuni Manun. Tarjous oli ollut houkutteleva: ilmainen asumus mukavalla seudulla, tutuksi käyneessä talossa Tampereen Petsamossa, eikä huolta huomisesta. Olin ehtinyt jo vähän kiintyä Kalevin mörskään kesän mittaan ja jatkoaika talossa oli tuntunut hyvältä ajatukselta – vielä kaksi viikkoa sitten. En ollut ottanut lainkaan huomioon sitä, kuinka julmetun kova meteli kämpän remontoimisesta syntyisi. Manusta oli kuoriutunut vieläpä erittäin puuhakas remonttimies. Hän oli minua nuorempi, kiltti ja aika hiljainen tyyppi, mutta sai hän silti aivan korviahuumaavan mekkalan aikaiseksi lekaa heilutellessaan.

Oli syyskuun puoliväli ja paritalon piha näytti pitävän vielä viimeisillä voimillaan kiinni kesästä. Elokuun loppu oli vietetty lähes trooppisissa tunnelmissa eikä kesän pehmeä lämpö ollut vieläkään kokonaan väistynyt. Aurinko pilkahdelti pilvien lomasta ja lämmitti selkääni. Titan kanat tepastelivat uudessa, laajennetussa aitauksessaan. Tämä puoli puutarhaa oli täynnä Kalevin puutarhatonttuja. Ne kurkkivat minua muhkeiden pipojensa alta, vanhojen marjapensaiden lomasta. Syksyn läsnäoloa ei juuri tuntenut, mutta läheisissä Kaupin

metsissä maa puski jo koppakaupalla sienii. Äiti oli pakottanut minut mukaansa sieniretkelle, martha kun oli, mutta minä hiukan kammoksuin sienestämistä. Olin varma, että onnistuisin poimimaan kaikki ne myrkkysienet, jotka ovelina vain esittivät hyviä ruokasieniä. Sihtini ei ollut kovin tarkka ihmistenkään suhteen, miten sitten valepukuisten sienien. Jos sieni lupasi minulle yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista, minä kyllä uskoin. Äidin poimimia sienii uskalsin syödä hyvällä halulla. Miehiä äiti ei onneksi yrittänyt minulle tyrkyttää, vaan oli odottavalla kannalla uuden vävyehdokkaansa Laurin suhteen.

Tietokoneeni ylänurkkaan ponnahti kalenterimuistutus. Vartin kuluttua alkaisi koko henkilökunnan etäkokous, Makava Groupin uusi, sisäistä viestintää kohentava kuukausittainen henkilöstöinfo. Sellaiseen en ollut aiemmin päässyt osallistumaan. Toivottavasti kuulisin esitykset ajoittaisesta taustamöykästä huolimatta. Odotellessani kokouksen alkamista tarkistin oliko minulle tullut sähköposteja tai muita viestejä. Vastailin muutama viestiin ja toivoin, ettei Manu moukaroisi koko taloa alas juuri seuraavan tunnin aikana.

Joku liittyi linjoille. Nytkö jo? Kokouksen alkuun oli vielä neljä minuuttia. Pyörittelin päätäni. Ei ei, linjoille liityttiin aikaisintaan minuuttia ennen, muuten oli riskinä joutua juttelemaan innokkaimpien työtoverien kanssa. Minä en edes tuntenut heistä vielä juuri ketään. Habitukseni ei ollut myöskään julkaisukelpoinen, joten piilottelin mielelläni omissa oloissani ja kamera pois päältä. Odotin ja tuijotin tietokoneen kelloa. Kun kello tuli tasan 9:59, otin korvatulpat vastahakoisesti pois korvistani, laitoin tilalle muhkeat kuulokkeeni ja yhdistin

ne tietokoneeseen. Liityin kamera ja mikrofoni visusti suljetuina kokoukseen. Linjoilla oli jo yli sata ihmistä ja lisää tulvi mukaan koko ajan. Kokouksen järjestäjän kasvot ilmaantuivat näytölle, häntä en ollutkaan koskaan tavannut. Nimi näytti olevan Timo Envall. Hän yskäisi ja aloitti sanomalla:

– No niin, kello alkaakin olla jo tasan, niin aloitetaan. Tänään meillä on...

Verkkoyhteys katkesi ja Timo hävisi ruudulta yhtä nopeasti kuin oli siihen ilmestynytkin. Näytölleni ponnahti ikkuna, jossa luki, että olen tippunut linjoilta ja minua yritetään saada uudelleen mukaan kokoukseen. – Ei, ei nyt, hätäilin ja painelin hädissäni nappuloita. Poistuin kokouksesta, yhdistin koneeni uudelleen puhelimeni verkkoon ja liityin jälleen mukaan kokoukseen. Kuva näkyi mutta kuulokkeista ei kuulunut inahdustakaan. Tempaisin kuulokkeet päästäni ja laitoin koneen äänet kovemmalle. Huh, nyt ääni taas kuului. Nyt myös aitauksessaan kuopsuttelevat kanat saattoivat seurata kokousta. Puhuja, edelleen Timo, esitteli juuri mustavalkoista ruudukkoa, jossa näkyi käppyröitä ylös ja alas. Otsikkona oli ”Mining-toiminnot, elokuu”. Okei, ei täyttä käsitystä mistä oli kyse ja lisäksi missasin kokouksen agendan, mutta ei sen väliä, aikaa oli tuhrautunut vain pari minuuttia, ehtisin hyvin vielä mukaan. Terästin kuuloani ja yritin sisäistää, mistä puhuttiin. Tästä infosta olisi minulle varmasti merkittävää hyötyä ja pian olisin paljon paremmin perehtynyt yhtiön eri osastojen ja toimintojen tilanteeseen. Laitoin priimusoppilasvaihteen silmään ja avasin koneelta tyhjän muistiinpanosivun valmiiksi. Vain uusi reppu, penaali ja valmiiksi teroitettut kynät puuttuivat.

Tuntia myöhemmin olin jo täysin ryytynyt. Vuorossa oli kolmas puhuja, johtaja se ja se, hänkin oli iäkkäämpi, teräshiuksinen mies, jolla oli yhtä puuduttavia graafeja kuin edeltäjilläänkin. Eikö näistä dioista voisi saada edes hiukan kiinnostavampia? Miehen ääni oli vieläpä hyvin unettava. Kuulin enää palasen sieltä, toisen täältä. ”Syötteen väli... optimoimalla skaalautuva prosessi... syöttöaukon suhde materiaalivirtaukseen...” Vainuvin omiin ajatuksiini. Ne keskeytyivät toisinaan mörskästä kuuluvaan kolahdukseen tai kanan kotkotukseen. Eikö tämä kokous koskaan lopu, mietin ja kurotin nappaamaan punaposkisen omenan viereisestä puusta. Näytöllä pitkäpiimäiset diat vaihtuivat ja minä harhauduin ajattelemaan Lauria. Lauri. Ihana, joskin hidas hämäläinen, jonka kanssa suhdet asiat etenivät verkkaisesti. Etenivät kuitenkin, mietin hymyillen, haukkasin omenaa, ja muistelin edellispäivän tapaamista. Kokouksen puhuja vaihtui taas, nyt puheenvuoron sai ponteva henkilöstöpäällikkö Anne Tanskanen. Hänet olin sentään tavannut viime keskiviikkona saapuessani ensimmäisenä lomautukseni jälkeisenä päivänä uuteen toimipisteeseen töihin. Hän esitteli nyt yhtiön uudistettua kellokorttisysteemiä. Tuttua asiaa, tämän infon olin saanut jo suoraan Tanskaselta. Alkaisikohan tämä vihdoinkin olla tässä, mietin ja seurailin kuinka puuhakkaat varpuset pyrähtelivät maassa pensasaidan vierellä. Venyttelin, haukottelin ja päätin, että heti tämän jälkeen kapuaisin vintille omaan huoneeseeni lämmittämään itselleni lounasta. Eilisen nuudeliaterian jäivät odottivat minua pikkuisen ullakkohuoneeni jääkaapissa. Pesisin sitä ennen hampaani, se oli unohtunut aamulla. Sitten kuulin kun hr-päällikkö sanoi:

– Meillä on vielä yksi osuus jäljellä ennen kuin päästään takaisin sorvin ääreen, nimittäin uusien makavalaisten esittely. Sain palautetta, että olisi hienoa saada uusille nimille kasvot ja otin tämän asian heti hoitaakseni. Ensimmäisenä meillä onkin tuotantoinisinööri Asko Järvelin, laitatko Asko kameraa päälle...

Asko sähläsi mikrofonin kanssa. Varmasti piinallista yrittää olla edukseen ja tehdä hyvä ensivaikutelma satojen ihmisten edessä, mietin Askoa säälien. Asko onnistui takellessaan esittäytymään ja hänen siinä puhuessaan alkoi eräs epämiellyttävä ajatus raksuttaa mielessäni. Uusilla nimillä ei varmaankaan voitu tarkoittaa meitä, jotka olimme siirtyneet pääkonttorille vanhan hallinnon puolelta Amurista, meidän emme varsinaisesti olleet uusia kasvoja, emmehän? Pomoni Juha Veistonen olisi varmasti maininnut minulle esittäytymiskierroksesta, jos sellainen koskisi minua, rauhoittelin itseäni. Askon jälkeen itsensä esitteli nuori insinööriopiskelija, joka vaikutti pursuavan reippautta ja punaposkista intoa. Huh, nyt tämä varmaan loppuu, ajattelin. Kuulin oman nimeni. Ei.

– Eli oliko Roosa Saaristo linjoilla? toisti henkilöstöpäällikkö. Enpä voinut väittää, etten ollut, kun nimeni näkyi kaikkien ruudulla.

– Laitatko hetkeksi kameraa päälle, kannusti Anne.

Klikkasin paniikissa kameran päälle, selvitin kurkkuani ja muistin saman tien mitä minulla oli päälläni. Hiutunut PMMP:n bändipaita, jossa luki kiukkuisella fontilla ”Kuulkaas enot!” Harteilla nyppyinen rotanvärinen villatakki. Päässäni komeili Kalevin vanha valkoinen lippalakki, jossa luki sini-

sellä SISU. Oli epäselvää, oliko se hankittu ironisessa mielessä vai ei. Lippiksen alta tursusi sotkuista punaista kiharaa. Nenäni vierellä loisti näppylä eikä kasvoillani ollut hiventäkään meikkiä. Laskin omenankaran kädestäni ja yskäisin. – Joo tota hei vaan, sanoin ja korjasin neulettani suurempaan ja aurinkolaseja paremmin nenälle. Onneksi ne sentään olivat päässäni.

– Mä olen Saariston Roosa, enkä ole oikeastaan uusi vaan vanha... Hirveä kiljaisu kaikui avoimesta ikkunasta. Käännyin vaistomaisesti kesken lauseen katsomaan taakseni ja tajusin, että sama näkymä näkyi niille 278 makavalaiselle, jotka seurasivat nyt suoraa lähetystä Petsamosta. Kiljaisua seurasi miehen huudahdus ja pari lyhyttä, kimeää huutoa. Kanat säikähtivät ja pelmahtivat liikkeelle häkissään. Ulos ovesta ryntäsivät peräkanaa Manu ja Titta. Manu viiletti kokomustassa remonttikostyymissään musta kertakäyttömaski naamallaan ja ruostein sorkkarauta kädessään, aivan Titan kannoilla. Näytti siltä kuin nuori kioskiröyryttäjä olisi jahdannut viatonta ikäneitoa. Kumpikin nelisti kohti naapurihuoneistoa, Titta huusi ohijuoksiessaan:

– Nurkkakaappi saatiin irti, siellä on hiirenpesä, hiiriä juoksee pitkin poikin, haen kissan! Älä mene sisään!

Kivet murskautuvat

Pora moukaksi niin, että korvissa soi. Sitä seurasi kova-ääninen, sisuskaluissa asti tuntuva jytkö. Pomoni Juha Veistonen yritti huutaa minulle metakan yli. Hän osoitti etusormellaan massiivista, nelimetristä laitetta. Sitten hän viittilöi kohti sinistä jättiläismäistä konetta. Sitä ohjaili mies, joka tarkkaili vuoroin kaukosäädintään ja vuoroin koneiden liikkeitä. Jyske sen kuin ylti. Painoin kuulosuojainkypärää syvemmälle päähäni ja koetin saada Juhan viittomista ja sanoista selkoa. Olimme tutustumassa uuteen kivenmurskaimeen maansiirto- ja kaivoslaitteita valmistavan yrityksen Makava Groupin testi-kaivoksen uumenissa. Kivet todellakin murskaantuivat. Isot järkäleet vyöryivät koneen läpi ja tulivat ulos hienojakoisempina murskeena. Hiekkapölyä leijui järeiden koneiden ympärillä. Pöly kutitti kurkkuani, alkoi yskittää. Siirryimme kauemmaksi koneista. Melu hellitti mutta vain hiukan.

– Kilpailijaa kompaktimpi! huusi Veistonen korvani vieressä. Nyökkäsin ja kirjasin asioita ylös puhelimeni muistiinpanoihin.

– Kuluttaa neljäsosan vähemmän!

Puhelimeni pinnalle oli laskeutunut sankka kerros hiekka-pölyä. Pyyhkäisin sen hihaani.

– Vakiotilavuus kahdeksan kuutiota! hän jatkoi ja katseli yl-peänä vielä testikäytössä olevaa murskainta. Murskaimesta tulisi uuden, täyssähköisen mallistomme kruununjalokivi. Tulevan malliston oli tarkoitus kääntää liukumäen lailla laskevat tilauskäyrät uuteen nousuun.

Juha viittoili sinne, mistä olimme tulleet. Kapusimme hiekkaisesta montusta ja kävelimme peräjälkeen kaivoksesta ulos kohti päivänvaloa. Olin ollut pian viikon töissä Makavan pääkonttorilla Tampereen Ruskon alueella. Markkinointisuunnittelijan työni Makavalla oli vaihtunut, no, milteipä samanlaiseksi työksi Makava Groupilla. Lomautukseni jälkeen vanha Makava oli fuusioitu erilaisten yritysjärjestelyjen myötä osaksi isompaa emoyhtiötä, Makava Groupia. Onneksi muutosneuvottelujen kurimus oli päättynyt hieman toiveikkaammissa tunnelmissa. Ehkä väliaikainen notkahdus Makavan tilauslistoilla kääntyisi pian jo hiukan parempaan suuntaan.

Palasimme Veistosen kanssa jalkaparikassa pölyiseltä testikaivokselta takaisin siisteihin sisätiloihin. Testikaivos sijaitsi kätevästi aivan Makavan toimitilojen kyljessä, joten uusien tuotekehitysideoiden testaaminen käytännössä oli nopeaa ja suoraviivaista. Raskas, äänieristetty ovi kolahti kiinni takanamme ja melu jäi oven taakse. Huokaisin helpotuksesta. Olin hieman herkistynyt melulle viime päivinä. Veistonen riisui neonkeltaisen huomioliivin ja kypärän. Seurasin esimerkiksi ja ripustin lainaliivin ja kypärän naulakkoon. Juha näytti

pohtivan hetken ja totesi sitten tutulla, nuivan asiallisella tyyllään:

– Käymme katsomassa vielä tuotekehityksen tilat, hoidetaan sekin nyt saman tien alta pois. Sitten pääset jatkamaan töitä.

– Sopii hyvin, sanoin ja lähdin seuraamaan Juhaa käytävää pitkin toimistohuoneiden sokkeloon.

Makava Groupin pääkonttori Ruskon teollisuusalueella oli huomattavasti menevämpi paikka kuin vanha ja nukkavieru toimistomme Amurissa, jossa olin ehtinyt työskennellä vuoden päivät ennen Ruskoon siirtymistä. Täällä ei ollut ainutakaan lastulevyistä pyökkijäljennöshyllyä, eikä muovipintaista kahviservettiäkään ollut näkynyt miesmuistiin. Ei tämäkään silti mikään trendikkyuden huipentuma ollut, vaikka vesiautomaatti käytävältä löytyikin. Harmaa ja suorakaiteen muotoinen teollisuuskompleksi metalliaitoineen ei ollut erityisen kuvauksellinen. Valtavan halli- ja tehdastilan toisessa päädyssä oli vieraiden vastaanotto, toimistoja, työntekijöiden sosiaalitilat, lounaskuppila Mukava (tietenkin) ja erikokoisia kokoushuoneita. Pääkonttorin jokaisessa kolkassa en ollut vielä edes käynyt. Vilkuilin ympärilleni marssiessamme hyvää vauhtia eteenpäin. Moni ohittamamme lasiseinäinen huone näytti vieraalta, samoin ihmiset huoneissa. Valtaosa työvoimasta oli insinööri-miehiä, vaikka jonkin verran naisiakin joukossa oli. Uusia työ-kavereita oli minulla nyt sadoittain, heistä kolmisensataa työskenteli tässä hehtaarikolossissa, kun taas osa teki töitä pysyvästi kotoa käsin ja osa jopa ulkomailta. Vanhoja tuttujani oli jäljellä pomoni Veistosen lisäksi järjestelmäpäällikkö Jaakko, tuotepäällikkö Pertti sekä johtaja Birgitta Rönkkö.

Veistonen kääntyi käytävän päässä, pysähtyi ja jäi pitämään suurehkon työhuoneen ovea minulle auki. Huoneen seiniä kiersivät isot näytöt, joissa kaikissa vilisi eri sisältö: käppyröitä, taulukoita, tekstiä, teknisiä piirroksia. Astuin avaruusaluksen konehuonetta muistuttavaan tilaan ja näin miten kuusi silmäparia kääntyi puoleeni.

– Tutustutaan tässä vaan paikkoihin Roosan kanssa, mutisi Juha. Nostin käteni epävarmaan heilautukseen. Vaisuja tervehdyksiä kuului koneiden takaa. Lähin ja nuorin miehistä riensi ylös paikaltaan ja marssi käsi suorana kättelemään ensin Juhaa.

– Terve terve, Rosbergin Rasmus, mä aloitin viime viikolla, tai siis teen mun diplomityötä tänne. Juha tyytyi nyökkäämään sanattomasti. Rasmus ei tästä lannistunut. Hän kääntyi minua kohti kättä antaen ja jatkoi:

– Kiva kun on muitakin uusia, ootko säkin harkkarina vai?

– Joo moi. Tai siis ei! En ole, vaan siirryin Amurista tänne. Makavalta, siis vanhalta Makavalta. Hallinnosta. Amurista. Jos tiedät.

Rasmus näytti kysyvältä.

– Roosa Saaristo, sanoin ja tartuin Rasmuksen käteen. Kädenpuristus oli jämäkkä ja ponteva. Esittäytymiseni oli sujunut tyypillisen sekavasti. Miksi en voinut esittäytyä niin kuin normaalit ihmiset? Sanotaan nimi selkeästi ja puristetaan kättä, siinä kaikki. Rasmus ei tuntunut välittävän epämääräisestä vastauksestani vaan katseli meitä kumpaakin innokkaasti nyökytellin. Päällään hänellä oli vaaleansininen paitapusero ja kaulassaan Makavan tummansininen avainkaulanauha kuvallisella kulkukortilla. Hänellä oli vaalea tukka, joka lainehti otsalta

pöyheästi taaksepäin. Sitä oli selvästi aseteltu tarkoin paikoilleen. Sivut olivat siististi lyhyet. Hän näytti pitkälti insinööriä. Poskissa tosin oli vielä häivähdyks pyöreyttä, ikää nuorella miehellä oli varmasti korkeintaan 24 vuotta. Miksi hän sitä paitsi luuli minua harjoittelijaksi? Näytinkö niin keskenkasvuiselta? Olin sentään yli kolmekymppinen, ehkä jopa kymmenen vuotta häntä vanhempi, ajattelin ja suoristin hieman ryhtiäni.

– Eli mitä sä teet täällä? hän jatkoi uteluaan.

– Markkinointia, vastasin ja pyrin näyttämään pätevältä.

– Eiku hei sähän oot se... Se sisunainen! Siitä infosta! sanoi Rasmus katse kirkastuen. Muutama utelias pää kohosi nyt näyttöjen takaa tarkastelemaan minua.

Vilkaisin Juhaa, joka seisoskeli kärsimättömän näköisenä vieressäni. Juha katsoi kelloaan, ja olin varma, että hän pyöräytti salaa silmiään. Hänkin oli nähnyt sekavan tapahtumasarjan esittäytymiseni taustalla mutta oli pidättäytynyt kommentoimasta sitä mitenkään. Hän oli sillä tavalla kunniallinen, se oli Juhan eduksi sanottava.

– Me varmaan jatketaan meidän kierrosta tästä, joten... Otin pari askelta taaksepäin. Rasmus jäi seisomaan sen näköisenä kuin olisi mielellään jutellut vielä mistä tahansa aiheesta. Hän huusi peräämme: – Nähdään varmaan lounaalla!

Iso Makava tuntui edelleen vieraalta, enkä ollut vielä päässyt hyvään tekemisen rytmiin töihin palattuani. Jollain lailla oloni oli ristiriitainen. Tavallaan tuntui hyvältä, että lomautuksen jälkeen työt olivat sittenkin jatkuneet, mutta työsuhteen yksipuolinen poikkaisu oli saanut minut vähän takajaloilleni. Oli vaikeampaa sitoutua yhtiöön, kun tiesi, että milloin

tahansa toinen osapuoli voisikin peruuttaa suhteesta. Siinä mielessä työsuhde oli vähän kuin ihmissuhde. Suhteen aloittamiseen tarvittiin molempia osapuolia mutta suhteen lopettamiseen vain toista. Luottamuksen horjuttua oli tavattoman vaikea päästä aiempaan, hyvään mielentilaan. Koska minulla ei ollut muutakaan työtä näköpiirissä, olin päättänyt niellä pettymykseni ja yrittänyt löytää kiintymyksen yhtiöön uudelleen. Miksiköhän tästä aiheesta ei kirjoitettu lehtijuttuja ja vertais-tarinoita, mietin käytävää talsiessani. Olin kyllä lukenut paljon juttuja siitä, kuinka rakentaa luottamusta uudelleen parisuhteessa. Mutta entäs kovia kolhuja kokeneessa työsuhteessa? Eikö kukaan välittänyt siitä? Sekin oli suhde, monesti tärkeäkin. Ehkä minun pitäisi etsiä netistä neuvoja häilyvän työnantajan kohtaamiseen. Pitikö vain päättää luottaa?

Kierroksen päätyttyä ja Juhan kiirehdittyä omaan huoneeseensa lysähdin työtuolille Jaakon viereen. Minulla ei ollut enää omaa työpistettä, vaan aamuisin etsin sähköisestä toimistokartasta vihreää merkkivaloa näyttävän työpöydän, noukin omasta lukollisesta kaapistani tietokoneeni ja siirryin vapaalle paikalle. Hienoista systeemeistä huolimatta päädyin näemmä aina yhteen ja samaan työhuoneeseen, vanhan työkaverini, järjestelmäpäällikkö Jaakon viereen. Häinkin oli saanut jatkaa muutosneuvottelujen jälkeen, onneksi, samoin kuin tuotepäällikkö Pertti. Taloushallinnon Liisa oli ilmeisesti tehnyt jonkinlaisen lähtödiilin ja vietti nyt virkeitä päiviä lastenlastensa seurassa.

Pääkonttorilla oli töissä muutama muukin viestinnän ja markkinoinnin ammattilainen. Heidän kanssaan minulla oli ollut jo yksi Teams-kokous tulevan kauden markkinointi-

strategiasta. Toivoin, että pärjäisin vieraassa joukossa. Roo-
lejamme oli yhtenäistetty ja vastuualueita järjestelty uuteen
uskoon. Omaksi markkinoinnin vastuualueekseni oli määri-
telty Drilling- eli poraustoiminnot. Kaiken kaikkiaan töihin-
paluu oli tuntunut stressintäyteiseltä. Toimitilan sijainti Rus-
kon teollisuusalueen perukoilla ei helpottanut sopeutumistani.

Jaakko tuijotti keskittyneenä näyttöään kielenpää kiinni ylä-
huulestaan. Hän oli kuusissakymmenissä ja takuuvarmasti aina
vähän kärttyinen. Kultainen, mutta kärttyinen.

– Jaakko? kysyin. Hän ei vastannut. Sanoin uudelleen vähän
kovempaa.

Jaakon keskittyminen herpaantui ja hän käänsi päänsä minua
kohti.

– Niin mitä nyt.

– No että... Ootko sä tykännyt olla täällä?

– Jaa täällä. Ruskossa.

– Niin.

– No enny niin hirveesti. Mutta paskaaks tässä, samaa hom-
maa, sanoi Jaakko ja käänsi katseensa taas näyttöön. Joukko
tuntemattomia miehiä ohitti juuri lasiseinäistä toimistoamme.
Olin varma, että ainakin yksi heistä tunnisti minut henkilöstö-
infosta, koska mies tyrkkäsi kyynärpäällään vierustoveriaan,
joka hänkin vilkaisi minuun uteliaasti. Valuin vähän alem-
mas tuolillani ja kumarruin tietokoneen näytön taakse. Suun-
nitelmani pukeutua mahdollisimman huomaamattomasti ei
näemmä täysin toiminut. Turhaan olin valinnut mustat housut
ja mustan t-paidan, kaikki tunnistivat henkilöstöinfon pölväs-
tin siitä huolimatta.

– Meinaan vaan kun tää on täällä horonjonkassa ja täällä on tosi paljon... insinöörejä, jatkoin ja vilkuilin näytön takaa, miten sinivoittoisiin vaatteisiin pukeutunut miesjoukko katosi nurkan taakse. Jaakko huokaisi ja irrotti otteensa hiirestä.

– Väliäkö sillä, Jaakko vastasi ja nosti lukulasinsa otsalleen, – oonhan määki insinööri. On oikeen diplomit ja kaikki.

– Mutta kun mä en ole. Mä en oikein tiedä sovinko täällä joukkoon. Mitä jos mä en totukaan olemaan täällä? Ja se mun esittäytyminen infossa, sehän oli aivan kuin jokin... puskarfarssi! Mokasin kaikkien nähden! Siis ihan koko yhtiön! tuskailin.

– Älä sää semmosesta välitä, tulipahan vähän virtaa siihenki tylsään istuntoon, sanoi Jaakko ja huitaisi laiskasti ilmaa.

– Sitäpaitti. Mää oon täällä töissä ja sää oot täällä töissä ja kyllä me tiedetään mitä me ollaan tekemässä.

– Tiedetäänkö? vastasin pikkuisen epävarmasti.

– Mää pyöritän tätä surkeeta järjestelmää ja sää kaupittelet näitä masiinoita.

– No niin.

Jaakko kääntyi taas kohti tietokonettaan ja raaputti korvalistaan. Naputtelin salasanani ja kirjauduin sisään. Olin saanut Teams-viestin Rasmus Rosbergilta.

”Mehän voitais kiertää perehdytyksissä yhdessä, mulla on seuraavana joku Birgitta Rönkkö. Tuutko messiin?”

Jaakko ei edes päättään kääntänyt, kun hän vielä kuittasi:

– Oothan sää kumminkin sisunaisia.

Päivällinen kahdelle

Veera istahti uuden parisänkyni reunalle ja katseli ympärilleen. Pidätin hengitystäni ja odotin, mitä Veera sanoisi.

Omasta mielestäni vaikutelma oli aika kodikas. Vielä muutama viikko sitten vinttihuone oli toiminut Villa Tonttuna, eli miltei menestyksekkäänä majatalobisneksenä, mutta sittemmin olin sulkenut varaussivuston, rahdannut kaikki sinne tänne levitellyt tavarani alakerrasta ja asettunut tänne taloksi. Ystäväni ja rikoskumppanini Sirkku oli onneksi palannut takaisin kotikommuuniinsa Helsinkiin. Pikkuisessa vinttihuoneessani oli pitkälti sama kalustus kuin aiemminkin, mutta joitakin lisäyksiä olin tehnyt. Olin käyttänyt siivun saamiani perintörahoja ja ostanut tukevan rekin vaatteilleni, uuden kattolampun sekä erittäin mukavan, leveän parisängyn. Sängyn päällä oli painava, virkattu päiväpeite ja iso kasa koristetyynyjä. Mummoni viininpunainen nojatuoli komeili nurkassa ja Manun vanha, tarroin kuorrutettu työpöytä oli joutunut tekemään tilaa isoisäni antiikkiselle kirjoituslipastolle. Lipaston ääressä

pystyin tekemään kätevästi etätöitä, sen minkä melulta kykenin. Keittiötasolle olin asetellut nätisti kaikki astiani ja kauniit teerasiani. Tuikkukupit ja kynttilänjalat olivat löytäneet paikkansa peltitarjottimelta. Veera oli tuonut minulle lahjaksi rahapuun, koska hän arveli etten saisi sitä kovinkaan nopeasti hengiltä. Se lienee ollut toiveajattelua. Kasvi vaikutti kärsivän heti, kun se irtautui Veeran käsistä. Nyt se tuijotti minua syyttävästi lipaston päältä.

– On kyllä kiva, sanoi Veera ja nosti sängyltä raidallisen tyyryn syliinsä. – Pieni, mutta kiva. Ihan erilainen nyt kun täällä on sun kaikki tavarat. Sä saat kaikesta niin viihtyisää.

– Voi kiitos, sanoin hyvilläni ja laitoin veden kiehumaan vedenkeittimeen. – Ei mun tässä kannata mitään tän suurusuuntaisempaa tehdäkään, tapetoida tai sellaista. Lyhyt aika kuitenkin.

– Aikooko Manu remontoida tänkin?

– Joo, sitten joskus kun se on saanut alakerran ensin valmiiksi, sanoin ja kaivoin minijääkaapista vihanneksia ja fetakuutioita. – Ekana valmistuu keittiö. Sen jälkeen alakerran kylppäri ja olohuone ja alkovi. Sitten työmaa siirtyy tänne ylös, tästä tulee Manun makuuhuone. Veikkaisin, että melko mustanpuhuvalla sisustuksella. Ja sittenhän on vielä koko kellari, ja ulkoseinät ja noi vintin sivustat...

Vilkaisin vedenkeitintä, se höyrysi täyttää päätä. Napsautin virran pois ja kaadoin kiehuvaa vettä kulhoon couscousjyvien päälle. Olin valmistamassa Veeralle parasta herkkua, mitä vedenkeittimellä ja mikrolla osasin: couscousta vinttihuoneen tapaan. Murustin sekaan kasvisliemikuution, asetin

kannen kulhon päälle ja ryhdyin pilkkomaan tomaattia ja paprikaa. Silppusin pienen nipun persiljaa ja koukin mustia oliiveja lasipurkista. Vähän öljyä ja mausteita, ja kaiken päälle fetakuutioita. Aherrukseni lopputuloksena oli lähes houkutteleva feta-kasvis-couscous-hässäkkä.

– Ta-daa! sanoin ja ojensin lautasellisen seosta Veeralle.

– Kiitos, ei paha suoritus vedenkeittimellä, hän vastasi ja veti jakkaran alleen.

– Ekan viikon jälkeen alkoi jo tynpiä pussinuudelit, sanoin ja istuuduin pikkuisen pöydän ääreen.

– Täähän on jopa ihan hyvää, sanoi Veera.

– Enkä oo kokeillut vielä läheskään kaikkia reseptejä tosta kirjasta, sanoin ja osoitin tiskipöydällä lojuvaa opusta.

– ”Helposti ruokaa Moulinex-mikrolla”, luki Veera isokokoisen kirjan kannesta. Kannen valokuvassa oli valkoinen, 1980-luvun mikroaaltouuni, jonka edustalle oli sijoitettu valtavasti kaaleja, multaisia perunoita, röykkiö vihreitä, tunnistamattomia vihanneksia ja raaka paisti. – Anna mä arvaan, sun äidiltä?

– Kuinka ikinä arvasit! Suoraan äidin keittokirjahyllystä. Tässä on kuulemma hirveän hyviä vinkkejä. Suositteli kuppinunakasta. Kypsensin liikaa ja siitä tuli kuminen munapallo. Oispa ees hella.

– Ai niin, saatiinko ne kaikki hiiret kiinni?

– Älä muistuta mua niistä, värähdin ja laskin haarukkani.

– Siis oikeesti, mikä painajainen. Mä en kestä hiiriä. Katso, nytkin nousi karvat pystyyn, sanoin ja ojensin käsivarttani.

– Maradona, talon suuri kissapeto, sai niistä *yhden* kiinni keskeltä keittiön lattiaa, sitten se leikki sillä, esitteli sen Titalle

ja meni tyytyväisenä nukkumaan, jatkoin. – Manu viritteli loukut sinne keittiön nurkkaan, niihin on kai päätynyt muutama hiiri. Varmaankin. MÄ en enää jalallanikaan astu siihen keittiöön.

– Ei ne varmaan tänne ylös tule, lohdutti Veera.

– Siitä en oo ollenkaan varma. Ihan kuin viime yönä olisi kuulunut pienen pientä rapinaa, sanoin, ja olin itseasiassa heti kuulevinani jostain rapsahduksen.

– Tuskin ne sulle mitään tekee, sanoi Veera.

– Kyllä tekee! Ne ällöttää mua!

Alakerrasta kuului sopivasti lekan kumahdus.

– Ja lisäksi tää meteli!

Toinen isku tärisytti taloa. Veeran haarukka jäi puolimatkaan.

– On tää tietty aika...

Kolmas isku. Huusin melun yli.

– Tätä tää tulee olemaan illat, viikonloput ja välillä päivätkin!

– Mentäiskö pihalle syömään...? ehdotti Veera varovasti.

Pian istuimme lautasinemme omenapuun alla. Muovipöydällä nökötti repsottava ja harmaantunut rottinkikori. Siihen olin aamulla poiminut syysomenia, kaikki ne, joihin olin ylettynyt ilman tikkaita. Puun ylälatvat notkuivat edelleen kypsiä omenoita.

– Ota omena jälkkäriksi, sanoin, kun olimme syöneet.

Veera kiitti ja nappasi hennon punertavan hedelmän korista. Haukkasin itsekin omenaa. Sen kirpeän hapokas maku virkisti aavistuksen. Olin nukkunut kehnosti hiirien pelossa, ja aamuvirkku Manu oli aloittanut äänekkäät purkutyöt jo puoli kahdeksalta.

– Ota toinenkin. Ja vie kotiin niin paljon kun vaan saatte Elisan kans syötyä, näitä on ihan sairaasti eikä Manu tai Titta nyt oikeen ehdi tekemään näistä mitään. Oon pistänyt näitä tohon portin pieleen tarjolle, ja on niitä siitä aika hyvin mennyt. Niitä vaan putoaa koko ajan lisää enkä kerkee poimimaan kaikkia, ja sit niitä täytyy rajata kompostiin. Äitikin haki useamman ämpärillisen. Teki sosetta. Mä tekisin kunnon omenapiirakan, mutta kun ei oo kuin se mikro. Ja ennen kuin ehdotat, mä tein jo yhden hirveän omenamössön sen mikrokirjan ohjeella.

– Missäs alakerran uuni on?

– Se haettiin pois, varmaan joku retroharrastaja. Alakerran keittiö on jo melkein kokonaan purettu, enkä viitti Titan puolelle tunkea leipomaan.

– Voisin mä viedä vaikka kassillisen, tosi hyviä nää. Tässä pihassa olis kyllä niin paljon potentiaalia... sanoi Veera ja mitaili pihaa puutarhurin tarkalla katseella.

– No se on totta. Mutta toi talo. Oon kallistumassa samalle kannalle kuin veljeni, tulitikku perään vaan.

– Roosa!

Naurahdin ja Veera katsoi minua paheksuen.

– Ei vaan, jatkoin, – kiva talohan toi pohjimmiltaan on. Manu saa siitä varmasti tosi hyvän kodin itselleen. Mutta kyllä sillä siihen pitkä aika menee. Se aikoo purkaa kaiken lahon ja huonokuntoisen. Eli varmaankin ihan kaiken paitsi katon. Lisäksi ne samalla fiksa huone kerrallaan Titan puolta talosta. Hullun hommaa. Oon *niin* onnellinen, että se on Manu, joka talon remontoi enkä minä.

Veera nyökkäili.